

Sygn. akt II UK 208/08

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku R. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o odsetki,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw

Publicznych w dniu 13 listopada 2008 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 26 lutego 2008 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 26 lutego 2008 r., Sąd Apelacyjny oddalił apelację wnioskodawczynie R. S. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 3 października 2007 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, o odsetki, uznając w oparciu o poczynione ustalenia faktyczne, że organ rentowy wypłacając świadczenia z ubezpieczenia społecznego nie był w zwłoce, gdyż wypłacił je w ciągu 30 dni od uprawomocnienia się wyroku Sądu Okręgowego z dnia 3 kwietnia 2007 r., przyznającego wnioskodawczynie rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej (treść tego wyroku stanowiła bowiem wyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji), stąd nie zachodzą podstawy do wypłaty odsetek stosownie do art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o

systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.).

Powyższy wyrok zaskarżył skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawczyni i zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 118 ust. 1a, art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2004 r. Nr 121, poz. 353 ze zm.), a w konsekwencji konstytucyjnej zasady równości wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wniósł o jego uchylenie w całości i orzeczenie co istoty sprawy poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenie od pozwanego organu rentowego odsetek ustawowych za okres od dnia 5 czerwca 2000 r. do dnia zapłaty renty z tytułu niezdolności do pracy, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania. Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania pełnomocnik wskazał na potrzebę rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego jakim jest „ustalenie granic odpowiedzialności cywilnoprawnej organu rentowego przy obowiązującym stanie prawnym i jego wiążącej interpretacji w sytuacjach, gdy ewidentnym jest nie przeprowadzenie w ogóle postępowania wyjaśniającego pomimo oferowanych przez ubezpieczonego dowodów i dysponowania w tym zakresie szeregiem kompetencji ustawowych dla ich przeprowadzenia”. Pełnomocnik wskazał także na oczywiste naruszenie prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W obecnym stanie prawnym, Sąd Najwyższy – stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. – przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżność w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przedstawienie okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Zagadnienie prawne powinno być postawione ogólnie i abstrakcyjnie tak, aby mogło być rozpatrywane w

oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a ponadto budzić poważne wątpliwości. Wbrew twierdzeniom skargi, w sprawie nie występuje zagadnienie prawne wymagające rozstrzygnięcia. W sprawie w istocie nie występuje potrzeba wykładni i oceny trafności zastosowania art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a pozostałe zarzuty mają charakter uzupełniający. Przepis art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, że jeżeli organ rentowy - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności. Organ rentowy może uwolnić się od obowiązku wypłaty odsetek, gdyby wykazał, że opóźnienie w wypłaceniu świadczenia było następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności (art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Przepis ten stanowi o okolicznościach - niezależnych od organu, za które nie ponosi on odpowiedzialności, co oznacza, że nie jest wystarczające wykazanie braku winy w odmowie wypłaty świadczenia, ale konieczne jest także stwierdzenie, że po stronie organu rentowego nie występowały żadne okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność. Rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji bazuje na ocenie (okoliczność faktyczna), że organowi rentowemu nie można, z uwagi na skomplikowany problem prawny, rozstrzygnięty dopiero przez Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 3 kwietnia 2007 r., przyznającym wnioskodawczyni rentę z tytułu niezdolności do pracy, przypisać niestaranności w odmowie wypłaty świadczenia (por. por. uzasadnienie wyroku z dnia 27 września 2002 r., II UK 214/02, OSNP 2004 nr 5, poz. 89). Podobny pogląd został wyrażony w wyroku z dnia 7 października 2004 r., II UK 485/03 (OSNP 2005 nr 10, poz. 147). Z orzeczeń tych wynika, że jeżeli organ rentowy wydał bezprawną decyzję o odmowie wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy możliwe było wydanie decyzji zgodnej z prawem, a w

szczegółności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki niezbędne dla przyznania świadczenia, to opóźnienie nie jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności w rozumieniu art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Warto też wskazać na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2001 r., II UKN 402/00, (OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 501), w którym przyjęto że „przyznanie lub podwyższenie świadczenia bez odsetek na mocy wyroku sądowego zmieniającego decyzję organu rentowego, nie musi powodować obowiązku zapłaty odsetek od daty, od której świadczenie powinno być wypłacone”. Przytoczone stanowiska dostatecznie wyjaśniają zasady wypłaty odsetek przez organ rentowy, co daje podstawę do uznania, że – wbrew wywodom skargi – w sprawie nie występuje zagadnienie prawne wymagające rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

W sprawie nie doszło również do oczywistego naruszenia prawa. W postanowieniu z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01 (OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437) Sąd Najwyższy przyjął, że oczywiste naruszenie prawa jako przesłanka przyjęcia kasacji do rozpoznania ma miejsce wówczas, gdy popełniony przez sąd drugiej instancji błąd w wykładni lub zastosowaniu prawa jest wyraźnie widoczny bez pogłębionej analizy wchodzących w grę przepisów. Sytuacja taka nie zachodzi w badanej sprawie.

Tak więc, skoro w sprawie nie zachodzą okoliczności wymienione w art. 398⁹ § 1 k.p.c., wskazane przez skarżącego i po rozważeniu z urzędu przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. (nieważności postępowania), Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.